

**Informacje o charakterze jakościowym
dotyczące zarządzania ryzykiem płynności
w Banku Spółdzielczym w Ostrowcu Świętokrzyskim**

Na podstawie wymagań Rekomendacji P

W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd Banku,
- 3) Prezes Zarządu
- 4) Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy,
- 5) Zastępca Głównego Księgowego,
- 6) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
- 7) Pracownicy.

1.Rada Nadzorcza Banku:

- a) Zatwierdza Strategię działania Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym ryzyka płynności i finansowania,
- b) Zatwierdza roczny Plan ekonomiczno-finansowy wraz z Polityką handlową, która obejmuje działania mające na celu zapewnienie stabilności bazy depozytowej Banku (polityka płynności) – stanowiącą założenia do rocznego planu ekonomiczno-finansowego.
- c) Zatwierdza metody szacowania wymogów wewnętrznych oraz limity alokacji kapitałów z tytułu ryzyka płynności i finansowania.
- d) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, wyrażony za pomocą wskaźników Banku, ujętych w rocznym planie ekonomiczno-finansowym.
- e) Pełni funkcję nadzorczą w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank.
- f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
 - wzrastającym kosztem finansowania,
 - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania

- wzrastającą luką płynności,
- zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
- znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
- spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
- zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.

g) Rada nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2. Zarząd Banku:

- a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategii, polityk i planów w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) Odpowiada za zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności śróddziennej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej,
- c) Uruchamia odpowiednie do sytuacji plany awaryjne,
- d) Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do skali i charakteru prowadzonej działalności,
- e) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
- f) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
- g) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- h) Przeprowadza przeglądy zasad zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,

3. Prezes Zarządu

a) Bezpośredni nadzór nad ryzykiem płynności

4. Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy odpowiada za:

- a) Realizację działań awaryjnych.
- b) Nadzór nad lokowaniem nadwyżek pieniężnych

5. Zastępca Głównego Księgowego odpowiedzialny jest za:

- a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
 - wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
 - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- c) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
- d) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności i finansowania),
- e) Prawdliwość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
- f) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku,
- g) Uczestnictwo w opracowaniu regulacji związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
- h) Lokowanie nadwyżek pieniężnych w ramach posiadanego pełnomocnictwa.

5. Zespół Zarządzania ryzykami i analiz:

- a) Obliczanie i utrzymanie poziomu nadzorczych miar płynności
- b) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności i finansowania,
- c) Opracowuje i weryfikuje limity dotyczące ryzyka płynności i finansowania,
- d) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności i finansowania Banku,
- e) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- f) Opracowuje i weryfikuje metody analizy ryzyka płynności i finansowania,
- g) Wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka płynności i finansowania.

6. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:

- a) Realizacji Strategii, polityk i Planu Finansowego Banku w zakresie działalności związanej z przypisanymi obowiązkami służbowymi,
- b) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć

niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),

c) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,

d) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

Bank Spółdzielczy w Ostrowcu Świętokrzyskim jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w związku z czym może regulować swoją płynność przez wykorzystanie instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający jak i System Ochrony.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	124 287

Wielkość wskaźnika pokrycia płynności LCR i wskaźnika stabilnego finansowania (NSFR) przedstawiają się na 31.12.2021r. następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)	221%	105%
Wskaźnik LCR	343%	125%

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

	2021-03-31	2021-06-30	2021-09-30	2021-12-31
Zabezpieczenie przed utratą płynności (aktywa płynne)	150 584	191 198	201 610	195 287
Suma wpływów płynności	56 429	61 811	61 665	63 293
Suma wpływów płynności	9 793	6 405	2 582	6 321
Wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	323%	345%	341%	343%

Urealnione zestawienie płynności dla pierwszych pięciu przedziałów przedstawia się na 31.12.2021r. następująco:

Lp	Wyszczególnienie	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy
1.	Luka	-37 644	210 446	1 574	-578	5 485
2.	Luka skumulowana	-37 644	172 802	174 376	173 798	179 283
3.	Wskaźnik płynności	0,54	664,51	1,85	0,91	3,34
4.	Wskaźnik płynności skumulowany	0,54	3,12	3,09	2,94	2,95

Dodatkowe zabezpieczenie płynność w ramach Zrzeszenia na 31.12.2021r.:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota w tys.</i>
Wpłata na depozyt obowiązkowy IPS	27 771
Fundusz Pomocowy	7
Limit Lokacyjny przyznany przez Bank Zrzeszający	12 313

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności i finansowania w Banku zalicza się:

- 1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
 - b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
 - c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
- 3) Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
 - b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
 - c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
- 4) Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
- 5) Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
 - a) Wzrost aktywów niepracujących,
 - b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
 - c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

Bank ograniczania ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Depozytu Obowiązkowego w Banku Zrzeszającym.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) **Baza depozytowa** - zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych, innych podmiotów niefinansowych oraz instytucji sektora rządowego i samorządowego, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym.
- 2) **Depozyty stabilne (stałe)** - depozyty, które w długim okresie czasu wykazują nieznaczne wahania; dzięki tym depozytom Bank może finansować aktywa o dłuższych terminach zapadalności;
- 3) **Depozyty niestabilne (zmienne)** - stanowią różnicę pomiędzy łącznym stanem depozytów, a wartością depozytów stabilnych z tego samego okresu; Bank nie może na nich polegać przy finansowaniu aktywów o dłuższych terminach zapadalności;
- 4) **Płynność finansowa** - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp *do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców)* Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach;
- 5) **Płynność śróddzienna (bieżąca)** – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań płatniczych w okresie bieżącego dnia,
- 6) **Płynność krótkoterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) **Płynność średnioterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 8) **Płynność długoterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 9) **Bufor płynnościowy** - aktywa płynne;
- 10) **Aktywa płynne (bufor płynności)** – zgodnie z metodą obliczania wartości zabezpieczenia przed utratą płynności (aktywa płynne) wykorzystywanej do obliczania wskaźnika pokrycia wpływów netto (wskaźnika LCR), określoną w załączniku nr 6 do niniejszej instrukcji.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Do alternatywnych potencjalnych źródeł finansowania wzmacniających zdolność Banku do przetrwania zdarzeń kryzysowych można zaliczyć, przykładowo:

- a) przyrost depozytów,
- b) wydłużenie terminów wymagalności zobowiązań,
- c) nowe emisje instrumentów dłużnych krótko- i długoterminowych,
- d) transfery funduszy wewnątrz grupy, nowe emisje kapitałowe, sprzedaż spółek zależnych lub linii biznesowych,
- e) sekurytyzację aktywów,
- f) sprzedaż lub transakcje repo nieobciążonych, wysoce płynnych aktywów,
- g) ciągnięcie przyznanых linii finansowania,
- h) kredyt lombardowy z banku centralnego.

Aktywa nieobciążone - aktywa, które mogą być natychmiast wykorzystane przez bank jako przedmiot zastawu zabezpieczającego pozyskanie finansowania lub do celów handlowych lub zarządzania ryzykiem.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) Struktury źródeł finansowania działalności Banku,
- 2) Zaangażowanie środków oraz aktywa płynne,
- 3) Analiza zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów,
- 4) Analiza największych deponentów, dużych depozytów, w bazie depozytowej,
- 5) Analiza stabilności bazy depozytowej Banku,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) wyników testów warunków skrajnych,
- 9) stopnia przestrzegania limitów.